

Wet- en regelgeving voor de langdurige zorg

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is de wet- en regelgeving op het gebied van onder andere milieu en gebouwen op de schop gegaan. Niet alleen de terminologie is anders geworden, ook inhoudelijk zijn er zaken gewijzigd. Dit overzicht biedt handvatten om hierin je weg te vinden.

Inhoud

1	WELKE WETTEN EN REGELS ZIJN VAN TOEPASSING?	2
2	BESLUIT ACTIVITEITEN LEEFOMGEVING	2
3	BESLUIT BOUWWERKEN LEEFOMGEVING	3
4	ENERGIEBESPARINGSPLICHT, INFORMATIEPLICHT EN ERKENDE MAATREGELEN	3
5	MAATREGELEN VANUIT BAL EN BBL	5
6	EED-AUDIT	6
7	EPBD: ENERGIEPRESTATIE GEBOUWEN	7
8	ENERGIELABEL, RENOVATIESTANDAARD, WEII EN ENERGIEKOMPAS	10
9	WERKGEBONDEN PERSONENMOBILITEIT	12
10	FLORA EN FAUNA	12
11	CSRD DUURZAAMHEIDSRAPPORTAGE	12
12	VRAAG VANUIT BANKEN	13
13	VRAAG VANUIT VERZEKERAARS	13
14	WAT MOET JE WANNEER INLEVEREN	14
15	TOT SLOT	15

1 Welke wetten en regels zijn van toepassing?

Ieder persoon en ieder bedrijf in Nederland wordt geacht de wet te kennen en zich daaraan te houden. Gelukkig biedt de overheid hulpmiddelen om je daarbij op weg te helpen.

Dit principe geldt ook als er een inspectie van de Omgevingsdienst, Provincie of een andere toezichthouder op bezoek is geweest: je bent en blijft zelf verantwoordelijk voor het (blijven) voldoen aan de wet- en regelgeving. Ook voor punten die bij een inspectie niet bekeken of besproken zijn.

Via de [Vergunningscheck](#) kun je zelf controleren aan welke eisen uit de Omgevingswet je allemaal moet voldoen, specifiek voor jouw situatie. Bij stap 2, "mijn werkzaamheden", kun je in ieder geval "zorgsector" selecteren, maar loop de lijst ook na op andere werkzaamheden die bij je instelling voor kunnen komen, zoals bijv. "dierenverblijf", "bakkerij" of "evenement". Je zult veel vragen tegenkomen die niet op jouw situatie van toepassing zijn, maar aan het einde volgt een overzicht van alle regels, meldingen en vergunningen die wél op jouw specifieke situatie van toepassing zijn.

De uitkomst van de vergunningscheck is helaas niet eenvoudig leesbaar. Daarom staan in dit document de belangrijkste wetten en regels waaraan een langdurige zorginstelling moet voldoen.

2 Besluit activiteiten leefomgeving

In het [Besluit activiteiten leefomgeving](#) (Bal) stelt het Rijk algemene regels voor milieubelastende activiteiten in de fysieke leefomgeving. Milieubelastende activiteiten zijn activiteiten die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken.

Voor elke milieubelastende activiteit wordt in hoofdstuk 3 van het Bal aangegeven of een omgevingsvergunning voor die activiteit is vereist en welke algemene regels gelden.

Het Bal kent een onderscheid tussen:

- Activiteiten die bedrijfstakken overstijgen, zoals energieverbruik, stookinstallaties en bodemenergiesystemen;
- Dienstverlening, onderwijs en zorg, zoals ziekenhuizen en laboratoria;
- Afvalbeheer, zoals kringloopbedrijven.

Specifieke zorgplicht

Voor alle activiteiten die onder het Bal vallen geldt de specifieke zorgplicht. Die houdt – versimpeld gezegd – in dat mensen geen zaken mogen doen of nalaten waarvan ze weten of behoren te weten dat ze slecht zijn voor het milieu. Deze plicht geldt altijd naast de andere regels van het Bal.

Hoofdstuk 11 van het Bal gaat over bescherming van **Flora en Fauna**, bijv. bij het isoleren van gevels en daken of het kappen van bomen moet je rekening houden met vogels en vleermuizen.

De regeling **Werkgebonden personenmobiliteit** (WGP) wordt vanuit hoofdstuk 18 van het Bal aangestuurd.

3 Besluit bouwwerken leefomgeving

Een bouwwerk mag geen gevaar opleveren voor gebruikers en omgeving. Daarom heeft de overheid in het [Besluit bouwwerken leefomgeving](#) (Bbl) (voorheen het Bouwbesluit) regels vastgelegd voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu.

Het Bbl kent een onderscheid tussen bestaande bouw en nieuwbouw. Een bouwwerk moet altijd minimaal voldoen aan de regels van bestaande bouw en aan de eisen die van kracht waren op het moment waarop de omgevingsvergunning voor nieuwbouw, verbouw of renovatie is aangevraagd.

Een aantal gebouwgebonden eisen en maatregelen in het Bbl stond voorheen in het Activiteitenbesluit, zoals de eisen aan stookinstallaties.

4 Energiebesparingsplicht, informatieplicht en erkende maatregelen

Een overzicht van de energiebesparingsverplichtingen die van toepassing zijn voor je organisatie vind je in de [Wetchecker energiebesparing - Expertisecentrum Verduurzaming Zorg](#)

De **energiebesparingsplicht**

De **energiebesparingsplicht** verplicht bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen - met een terugverdientijd van 5 jaar of minder - uit te voeren. In 2027 is de overheid voornemens dit uit te breiden tot alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 7 jaar of minder.

De energiebesparingsplicht geldt voor locaties met een relevante milieubelastende activiteit én met een jaarlijks energiegebruik vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent). Bij het gebruik van stadswarmte ligt de grens op ongeveer 190 GJ.

De energiebesparingsplicht staat in de Omgevingswet beschreven in twee besluiten:

1. Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) - dit gaat over de milieubelastende activiteiten op een locatie.

2. Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) - dit gaat over de milieubelasting van de gebouwen op een locatie.

De maatregelen die je geacht uit te voeren zijn beter bekend als de **erkende maatregelen**.

Onder het Bal vallen de maatregelen Faciliteiten (F) en Processen (P). De gebouwgebonden maatregelen (G) worden vanuit het Bbl aangestuurd.

Een overzicht van alle erkende maatregelen en de uitleg over de eisen en randvoorwaarden is te vinden op de [Informatiebank](#). De [maatregelbank](#) op de site van MPZ bevat ook alle erkende energiebesparende maatregelen en geeft meer toelichting.

De erkende maatregelen zijn onder dezelfde codes ook opgenomen in de CO2-reductietool (routekaart) die MPZ/Stimular heeft ontwikkeld voor het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg.

De organisatie die de activiteiten uitvoert, bijvoorbeeld het exploiteren van een zorginstelling, is verantwoordelijk voor de energiebesparingsplicht voor de daarvoor gevoerde activiteiten.

De eigenaar van het gebouw is verantwoordelijk voor de energiebesparingsplicht voor het gebouw. Dit kán dezelfde organisatie zijn (eigenaar = uitbater), maar dat hoeft niet (huur en verhuur). Voor één locatie kunnen dus twee of meer organisaties een energiebesparingsplicht hebben.

Heeft u een energiebesparingsplicht? Dan moet u daar eens in de 4 jaar over rapporteren, beter bekend als de Informatieplicht. De volgende rapportageronde zal in december 2027 zijn.

De Informatieplicht

De Informatieplicht geldt voor alle locaties met een energiebesparingsplicht. De Informatieplicht voor gebouwgebonden maatregelen geldt vanaf 2024 voor de eigenaar van het gebouw. In een situatie van huur geldt voor de huurder de Informatieplicht voor de maatregelen Faciliteiten (F) en Processen (P).

Dit is een afwijking van de oude situatie in 2023 waar de drijver van de inrichting (de huurder) aangesproken werd op de uitvoering en op de verantwoording van de erkende maatregelen. Let wel, voor de Informatieplicht 2023 was de huurder de aangewezen partij en indien je toen niet of onvoldoende aan die plicht hebt voldaan ben je daar nog steeds verantwoordelijk voor. Wel kun je vanaf 2024 van de verhuurder eisen om de maatregelen uit te voeren waardoor het gebouw aan de wet voldoet.

Voor het keurmerk Milieuthermometer vraagt de auditor naar de rapportage voor de Informatieplicht en welke maatregelen daarvan nog openstaan. Zolang deze openstaan of de opdracht tot uitvoering ervan nog niet is gegeven voldoe je niet aan wetgeving en niet aan de Milieuthermometer eis 2.1.1.1.

Op basis van de technische en economische situatie worden de erkende maatregelen elke 4 jaar opnieuw vastgesteld. Zo zijn er in 2023 maatregelen van de lijst verdwenen (ledverlichting in liften en stand-by schakeling van liften) maar ook toegevoegd

(hybride warmtepomp bij gebouw van na 1992).

De verwachting is dat er in 2027 een nieuwe update van de lijst is doorgevoerd, waarover dan voor 1 december 2027 gerapporteerd moet worden. Voor de nieuwe erkende maatregelenlijst (EML) zal naar verwachting een terugverdientijd van 7 jaar worden aangehouden.

5 Maatregelen vanuit Bal en Bbl

Hiervoor is uitgelegd wat het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving inhouden. Maar wat zijn de eisen waar je zoal tegenaan zult lopen?

- Stookinstallatie verwarming en warm water bij een vermogen van > 100 kW:
 - Voldoen aan installatie-eisen, zie [IPLO over stookinstallaties](#).
 - 4-jaarlijks keuringsrapport (SCIOS scope 1) rapport aanwezig, en onderhoud volgens rapport;
 - SCIOS scope 6 rapport over emissies NOx, SO2, etc. 1x per vier jaar, en aan hierin gestelde de aanbevelingen voldoen.
 - De keuring van de brandstofleiding (SCIOS scope 7) wordt vaak niet meegenomen door de installateur maar is wel verplicht.
 - Voor ketels die minder dan 500 uren draaien gelden minder strenge eisen. Wel dien je daarvan het aantal bedrijfsuren te meten en vast te leggen.
 - Meer informatie over de verschillende Scope-keuringen vind je [hier](#), de bedrijven die mogen keuren vind je [hier](#).
- Koelinstallaties (airco, productkoeling, koel- en vriescellen) moeten vanaf een bepaalde hoeveelheid koelvloeistof jaarlijks op lektheid getest te worden. Bij een inspectie zal de Omgevingsdienst om de rapportages vragen.
Voor meer informatie zie [IPLO over koelinstallaties](#).
- Parkeergarage
 - Eisen voor de ventilatie;
 - Bij nieuwbouw gelden voor parkeergarages onder een gebouw waar kwetsbare mensen verblijven bij aanwezigheid van laadpalen mogelijk extra maatregelen voor de brandveiligheid (blusinstallatie).
- Bereiden van voedsel
 - Controleren, onderhouden en legen van de vetput en slibvanger;
 - Afzuiging bakdampen; onderhoud van de installatie, vervangen filters, energiezuinige afzuiging, etc.
- Opslag gevaarlijke stoffen (bijv., benzine, smeerolie, afvalolie, bijtende schoonmaakmiddelen, accu's, zuurstof, ziekenhuis afval)
 - In goede voorziening met bodembescherming, lekbak;
 - In goed verpakkingen en opslag;
 - Gasflessen met ADR keur;

- Speciale opslagvoorziening vanaf bepaalde hoeveelheden, zie [Publicatiereeks gevaarlijke stoffen](#). MPZ heeft voor de zorg de [Handleiding Opslag Gevaarlijke stoffen voor care instellingen](#).
- Gewasbeschermingsmiddelen en onkruidverdelger
 - Gebruik verboden op verhard terrein.
- Bodembescherming
 - Nul-situatie bodemonderzoek alleen bij de opslag van en het werken met bodembedreigende stoffen – i.o.m. bevoegd gezag.
 - Ondergrondse opslagtanks: controle (beter saneren)
 - Bovengrondse opslagtanks.
- Afvalstoffen
 - Afval scheiden: tenminste papier, glas, metalen, GFT, enz.
 - Afval scheiden: alle gevaarlijk afvalstoffen, naalden, specifiek ziekenhuisafval
 - Afgifte aan erkend inzamelaar
 - Juiste wijze van afgifte van afvalstoffen.
 - Mocht je al dagbestedingsactiviteit een eigen milieustation of een kringloopwinkel exploiteren, let dan op dat je aan [milieuregels voor afvalbeheer](#) voldoet. MPZ heeft voor de zorg uitgebreide informatie in het [Draaiboek Afvalstoffen](#).
- Geluid
 - Voorkomen van geluidsoverlast van buitenunits van warmtepompen en koelinstallaties, van luchtbehandelingskasten en ventilatoren en van vrachtwagens bij laden en lossen in de nachtperiode.
- Energie
 - Alle Erkende Maatregelen Energiebesparing voor de zorgsector:
 - Zelfstandig moment = direct uitvoeren
 - Natuurlijk moment = opnemen in de routekaart en DMJOP
 - Inclusief energiebeheer en doelmatig onderhoud

Mocht je vragen hebben over welke eisen gelden en hoe deze te interpreteren, neem dan met je Omgevingsdienst contact op: ze geven liever hulp in plaats van handhaving.

Meer informatie over de verschillende regelingen onder Omgevingswet, incl. Bal en Bbl, vind je op het [Informatiepunt Leefomgeving](#).

6 E E D - a u d i t

De EED energie-audit is een verplichting die voortkomt uit de Europese EPBD III met de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED).

De EED-audit is verplicht als je aan een van de volgende voorwaarden voldoet:

- 250 fte of meer inclusief deelnemingen van of in partnerondernemingen en verbonden ondernemingen;
- een jaaromzet van meer dan € 50 miljoen én een jaarlijks balanstotaal van meer dan € 43 miljoen, inclusief deelnemingen van of in partnerondernemingen en verbonden ondernemingen.

Het doel van de EED-audit is om bedrijven en instellingen bewust te maken van hun energiegebruik én van de mogelijkheden om energie te besparen en te verduurzamen.

De EED-auditplicht geeft een gedetailleerd overzicht van alle energiestromen binnen de onderneming. Ook geeft de audit inzicht in de mogelijke besparingsmaatregelen en de te verwachten effecten daarvan. Het gaat hier onder andere om het energiegebruik van gebouwen, installaties, industriële processen en het zakelijk vervoer.

Je moet deze rapportage elke 4 jaar vernieuwen en bij de RVO indienen. De volgende ronde is naar verwachting in 2027.

Op de site van het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg vind je een [format](#) waarmee je met behulp van de CO2-reductietool en een "oplegger" aan de rapportageplicht kunt voldoen.

Sommige ondernemingen hoeven geen EED energie-auditrapport in te dienen, omdat zij al op alternatieve wijze invulling geven aan de EED-auditplicht. Het gaat om:

- Ondernemingen die een Europees of internationaal gecertificeerd energiebeheersysteem toepassen. Om precies te zijn ISO 50001 of ISO 14001 in combinatie met ISO 14051. Deze ondernemingen voeren al een energie-audit uit.
- Bedrijven met een keurmerk dat door het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) erkend is. Dit [keurmerk](#) moet betrekking hebben op de gehele onderneming. De Milieuthermometer Zorg, niveau brons of hoger is een door het ministerie erkend keurmerk. *Let op:* als je niet voor alle locaties MTZ hebt, dan moet je voor de overige locaties én op concernniveau nog steeds aan de EED-audit voldoen.

Meer uitleg, rapportage-sjablonen en het portaal om de EED-audit in te dienen vind je op site van de [RVO](#).

7 EPBD: Energieprestatie gebouwen

De energieprestatie van gebouwen moet verbeteren, zodat er minder energie wordt verbruikt. De Europese Commissie stelde daarom een richtlijn op: de EPBD III. Deze richtlijn is omgezet in Nederlandse wet- en regelgeving.

De **EPBD III** bestaat uit drie onderdelen:

1. Systeemeisen aan technische bouwsystemen:
 - De energieprestatie-eisen die gelden voor technische bouwsystemen. Daarbij wordt niet alleen de efficiëntie gewaardeerd, maar ook het gebruik van hernieuwbare energie;
 - Zelfregulerende apparatuur voor het reguleren van de temperatuur in aparte verblijfruimtes;

- Elektrische centrale verwarmingssystemen met elektrische weerstandsverwarming niet is toegestaan. Elektrische lokale verwarmingssystemen met temperatuurregeling per ruimte zijn wel toegestaan;
 - De wet- en regelgeving vereist dat een verwarmingsinstallatie in woningen en utiliteitsgebouwen hydraulisch in balans moet zijn (waterzijdig ingeregeld). Dit is vereist:
 - na vervanging van de warmteopwekker(s) of
 - wanneer 1/3 van de afgiftelichamen (meestal radiatoren) wordt geplaatst, vervangen of verbouwd.
 - Als een verwarmingssysteem niet beschikt over een flowregeling is waterzijdig inregelen niet mogelijk en hoeft dit dus ook niet te worden uitgevoerd;
 - Gebouwen met verwarmings- of airconditioningssystemen met een vermogen van meer dan 290 kW moeten vanaf **2026** zijn voorzien van een gebouw-automatiserings- en controlesysteem (GACS).
2. Keuringsplicht voor airconditionings- en verwarmingssystemen. Geldt vanaf een nominaal vermogen van **70 kW** per systeem. Als één van beide systemen is gekoppeld aan een ventilatiesysteem, moet dit ventilatiesysteem ook gekeurd worden.
3. Laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer:
- Bij woongebouwen met meer dan 10 parkeervakken op hetzelfde terrein moet voor elk parkeervak leidinginfrastructuur (loze leidingen) worden aangelegd voor de aanleg van laadpunten. Dit geldt voor nieuwe woongebouwen en voor bestaande woongebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd.
 - Bij utiliteitsgebouwen met meer dan 10 parkeervakken op hetzelfde terrein moet minimaal 1 oplaadpunt voor de hele parkeergelegenheid worden aangelegd. Ook moet er leidinginfrastructuur (loze leidingen) worden aangelegd voor 1 op de 5 parkeervakken. Dit geldt voor nieuwe utiliteitsgebouwen en voor bestaande utiliteitsgebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd.
 - Bij bestaande utiliteitsgebouwen met meer dan 20 parkeervakken op hetzelfde terrein moet vanaf **2025** minimaal 1 oplaadpunt zijn aangelegd.

Uitgebreide informatie over de EPBD III vind je [hier](#).

EPBD IV vanaf 2026

Er is inmiddels door de EU een nieuwe richtlijn vastgesteld, de **EPBD IV**. Nederland moet deze richtlijn voor de zomer van 2026 geïmplementeerd hebben. Tot dat moment blijft de EPBD III van kracht.

De meest opvallende maatregelen in de EPBD IV zijn:

- Vanaf 2030 moet de energieprestatie van alle bestaande utiliteitsgebouwen beter zijn dan van de slechtst presterende 16% uit 2020, in 2033 geldt dat voor de slechtste 26%.
Het is nog niet bekend wat dat precies gaat betekenen. Zoals kantoren tegenwoordig minimaal label C moeten hebben zal het voor andere

utiliteitsgebouwen waaronder alle zorggebouwen label D of beter betekenen in 2030 en label C of beter in 2033;

- Een gebouw-automatiserings- en controlesysteem (GACS) is vanaf 2030 ook verplicht voor gebouwen met verwarmings- of airconditioningsystemen met een vermogen van meer dan 70 kW, vanaf 2026 geldt dit vanaf 290 kW;
- Automatische lichtregelsystemen worden verplicht voor alle utiliteitsgebouwen, op basis van het vermogen van het verwarmings- of airco-systeem:
 - > 290 kW: vanaf 2028
 - > 70 kW: vanaf 2030
 - Het betreft automatische regeleenheden voor verlichting die “op passende wijze per zone zijn ingedeeld en bezetting kunnen detecteren”. Hierbij moet je uiteraard op het specifieke gebruik van de diverse ruimtes letten, bijv. waar geslapen of onderzoek gedaan wordt.
- De eis voor het aantal laadpunten voor elektrische voertuigen wordt fors uitgebreid, zowel voor nieuwbouw (minimaal 1 op 5 parkeerplaatsen) als voor bestaande bouw (vanaf 2027, minimaal 1 op 10). Bovendien moeten deze laadpunten geschikt zijn voor slim of bidirectioneel laden.
De helft van de overige parkeerplaatsen moet voorzien zijn van voorbekabeling (nieuwbouw) of leidingdoorvoeren (bestaande bouw), zodat je het aantal laadpalen snel kunt uitbreiden.
- Er komen voor utiliteitsgebouwen minimale eisen voor het aantal fietsparkeerplaatsen (10 – 15% van de gebruikscapaciteit) met een fietsparkeerplaats met “grotere afmetingen dan een standaardfiets”. Voor woongebouwen wordt de eis ten minste twee fietsparkeerplaatsen per woonfunctie. Een groepswooning geldt daarbij als één woonfunctie.
- De energielabelsystematiek wordt aangepast en uitgebreid:
 - Voor emissievrije gebouwen (ZEB) komt vanaf mei 2026 de klasse A0 erbij;
 - Een energielabel wordt ook verplicht bij een ingrijpende renovatie of bij de verlenging van een huurovereenkomst;
 - Monumenten zijn vanaf mei 2026 niet meer uitgezonderd van de labelplicht;
 - Het advies op het energielabel voor mogelijke besparingen wordt fors uitgebreid;
 - Advies over de verbetering van de binnenmilieukwaliteit wordt onderdeel van het energielabel.

Houdt [deze site](#) en de websites van EVZ in de gaten voor updates.

8 **E n e r g i e l a b e l , r e n o v a t i e s t a n d a a r d , W E i i e n e n e r g i e k o m p a s**

Een energielabel

Een **energielabel** geeft aan hoe energiezuinig een gebouw (op papier) is en welke energiebesparende maatregelen nog mogelijk zijn.

De energielabelklasse wordt bepaald op basis van het primair fossiele energiegebruik, uitgedrukt in kilowattuur per vierkante meter per jaar (kWh/m².jaar).

Sinds 1 januari 2008 is het bij verkoop, verhuur en oplevering verplicht om een definitief (geregistreerd) energielabel te overhandigen. Het energielabel is maximaal 10 jaar geldig.

De renovatiestandaard

De **renovatiestandaard** is een vrijwillige richtlijn voor de energieprestatie van utiliteitsgebouwen. Om de klimaatdoelen te halen moeten gebouwen duurzamer worden. Na 2030 wordt er een verplichte eindnorm bepaald waaraan de energieprestaties van alle gebouwen moeten voldoen in 2050. De renovatiestandaard is bedoeld om een houvast te geven voordat de eindnorm verplicht wordt. Een gebouw dat aan de renovatiestandaard voldoet is waarschijnlijk energiezuinig genoeg tot 2050. Deze richtlijn is alleen van toepassing op utiliteitsbouw, niet op woningen.

Aangezien per gebruiksfunctie het berekende energieverbruik per m² verschilt, is de renovatiestandaard als volgt ingedeeld:

Gebruiksfunctie	Label klasse
Bijeenkomst	A+++
Gevangenis	A++
Gezondheidszorg met bed	A++
Gezondheidszorg zonder bed	A+++
Kantoor	A+++
Logies	A++
Onderwijs	A+++
Sport	A++
Winkel	A+++

Bij het aanvragen een energielabel moet je opletten dat je een **energieprestatie-adviseur** met de juiste kwalificaties inhuurt, er zijn namelijk meerdere niveaus van EP-adviseurs:

- EP-U/B adviseur: houdt zich bezig met bestaande utiliteitsgebouwen, waaronder de zorginstellingen. Dat zijn zo'n beetje alle gebouwen waar je niet in kunt wonen, zoals bedrijven, scholen en sporthallen. Je mag met deze kwalificatie ook energie-prestatie-advies geven over bestaande woningen.
- EP-U/D adviseur: dit is het hoogste niveau van EP-adviseurs. Deze adviseurs mogen alle taken voor bestaande en nieuwbouw utiliteit uitvoeren.

Voor subsidieaanvragen is vaak een maatwerkadvies nodig.

- Maatwerkadviseur: Deze kan energie-labels afgeven maar heeft extra diploma voor maatwerkadvies. Bij dit advies wordt ook gekeken naar het daadwerkelijke energieverbruik, het maatwerkadvies geldt als basis voor diverse subsidieaanvragen.

De erkende EP-adviseurs vind je [hier](#).

Het energielabel is berekende indicatie van het energieverbruik van een gebouw, waarbij geen rekening wordt gehouden met het gedrag van gebruikers, de prestaties van de installaties en de aanwezige apparatuur. Daarom is de WEii (Werkelijke Energie intensiteit indicator) ontwikkeld.

De WEii (Werkelijke Energie intensiteit indicator)

De **WEii** van een gebouw wordt berekend op basis van het *werkelijke, gemeten energiegebruik* en de gebruiksoppervlakte van het gebouw. Opgewekte terug geleverde zonne-energie mag je salderen.

Op basis van de WEii-score krijgt je gebouw een indeling in een van de volgende klassen:

- Werkelijk energieneutraal (WENG)
- Paris Proof (volgens de maatstaven van de DGBC)
 - 35-45 kWh per m² GO voor woningen-appartementen
 - 70 kWh per m² GO voor kantoren
 - 80 kWh per m² GO voor verpleeghuis, tehuis met overnachting
 - 100 kWh per m² GO voor ziekenhuizen
- zeer zuinig
- zuinig
- gemiddeld
- onzuinig
- zeer onzuinig

De RVO en Omgevingsdienst Nederland gebruiken de WEii-klassen als beoordelingsmiddel in hun landelijke portefeuilleeroutekaart aanpak.

Het **WEii EnergieKompas** combineert het energielabel en de WEii-score. Door deze tegen elkaar af te zetten krijg je in één oogopslag inzicht in de verduurzamingsroute van een utiliteitsgebouw.

Gebruikt je gebouw meer energie dan op basis van het energielabel verwacht wordt? Ga dan eerst aan de slag met de gebruikers en de instellingen van de installaties. Ga vervolgens aan de slag met de verduurzamingsmaatregelen. Doe je het veel beter dan verwacht? Kijk dan of het energielabel wellicht te laag is, bijv. omdat in de afgelopen jaren maatregelen zijn getroffen die nog niet in het energielabel zijn verwerkt.

Meer informatie over de WEii, het energiekompas en over partijen die WEii-certificaten op mogen stellen vind je [hier](#).

9 Werkgebonden personenmobiliteit

Als je organisatie 100 of meer werknemers heeft, ben je vanaf 1 juli 2024 verplicht te rapporteren over het zakelijke verkeer en het woon-werkverkeer van de medewerkers.

Op de site van de [RVO](#) vind je meer informatie over deze regeling en een handreiking hoe je hieraan kunt voldoen. Voor de VVT heeft ActiZ een aparte handreiking geschreven, die vind je [hier](#).

Uiterlijk 30 juni 2025 stuur je de gevraagde gegevens over 2024 bij de RVO in. Dit zal vervolgens jaarlijks herhaald moeten worden.

Door het opstellen van vervoersbeleid kun je deze regeling ook in je voordeel gebruiken. Met de jaarlijkse rapportage kun je namelijk makkelijk aantonen wat je resultaten zijn geweest.

Zie ook [EED en de Rapportageplicht Werkgebonden Mobiliteit \(WPM\) - Expertisecentrum Verduurzaming Zorg](#)

10 Flora en Fauna

Op 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming (Wnb) opgegaan in de Omgevingswet.

Er is een aantal situaties dat je met het verduurzamen van je organisatie hiermee te maken krijgt.

Zo kun je bij het isoleren van je gevel en dak te maken krijgen met vogels en vleermuizen die achter betimmering en daklijsten, in spouwmuren of onder dakpannen verblijven.

Je zult vooraf op de Beschermde Soorten Indicator ([BeSI](#)) moeten controleren of sprake kan zijn van beschermde diersoorten en of je daar een onderzoeksrapport over op moet laten stellen.

Het kan zijn dat je in een bepaalde periode geen werkzaamheden uit mag voeren (broedseizoen, winterslaapplaats) of dat je maatregelen moet treffen voordat je werkzaamheden uit mag voeren.

Start ruim op tijd met deze onderzoeken, want vanwege de diverse seizoenen ben je zo een jaar verder voordat je aan de slag mag gaan.

11 CSRD duurzaamheidsrapportage

De CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) is een Europese richtlijn voor duurzaamheidsrapportage. Deze richtlijn verplicht ondernemingen vanaf 2024 of 2025 te rapporteren over hun duurzaamheid. Dit heeft grote effecten op veel ondernemingen, ook op diegenen die er niet direct onder vallen. O.a.

de verzekeraars en banken moeten namelijk ook over de prestatie van hun klanten rapporteren in het kader van hun ketenaansprakelijkheid.

In de CSRD komen drie gebieden aan bod: Environment (milieu), Social (sociaal), en Governance (bestuur), ook wel ESG genoemd.

Wat je precies over deze gebieden moet rapporteren, is uitgewerkt in de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) zodat elk bedrijf dat op eenzelfde manier doet. Dit gaat bijvoorbeeld over je CO₂-uitstoot, de man-vrouwverdeling in de top, personeelsbeleid of informatie over het beheer van de relaties met je leveranciers en impacts op je toeleveringsketen.

Zorg-BV's vallen onder deze regeling, zorgstichtingen (vooralsnog) niet.

Op de sites van [MPZ](#), [SER](#) en de verschillende brancheorganisaties vind je meer informatie.

12 Vraag vanuit banken

De banken vragen aan hun klanten in de zorg steeds meer informatie over de duurzaamheid van het vastgoed. In het kader van de CSRD dienen banken in de keten te kijken naar duurzaamheid en daarover te rapporteren. In het kader van de EU-taxonomie dienen banken al het vastgoed periodiek te laten taxeren en dient de bank voor vastgoed dat niet duurzaam is extra geld achter de hand te houden. Dit vastgoed kost de bank dus geld en dat wordt vertaald in de gevraagde hypotheekrente. Bankens vragen aan zorginstellingen o.a. om vastgestelde CO₂ routekaarten.

13 Vraag vanuit verzekeraars

Bij het inkopen van zorg hebben zorgverzekeraars steeds meer aandacht voor duurzaamheid. Zij vinden het belangrijk dat de zorgsector duurzamer wordt en willen daaraan bijdragen. Bijvoorbeeld door met zorgaanbieders over duurzaamheid in gesprek te gaan, afspraken te maken en duurzame initiatieven te delen. Dit komt voort uit de green deal duurzame zorg 3.0. Zowel via inkoop als door rapportageplicht komt er vraag naar informatie

Zorginkoopbeleid 2025

Op 1 april 2024 hebben zorgverzekeraars het zorginkoopbeleid 2025 voor de Zorgverzekeringswet (Zvw) gepubliceerd. Dit vormt de basis voor de overeenkomsten die de zorgverzekeraar met zorgaanbieders gaat sluiten voor het inkopen van zorg voor haar verzekerden. In vergelijking met voorgaande jaren zijn de eisen en verwachtingen ten aanzien van de verduurzaming van zorg concreter.

Het grootste deel van het beleid is bij alle zorgverzekeraars hetzelfde omdat ze als zorgverzekeraars afgesproken hebben zoveel mogelijk te sturen op dezelfde doelen. Het gaat om beleid voor 13 verschillende subsectoren, waaronder ziekenhuizen (MSZ) en GGZ-instellingen. Het beleid is gebaseerd op de (doelen uit de) Green Deal Duurzame Zorg 3.0 (GDDZ 3.0) en de uitvoeringsplannen van de zorgbranches.

Wat vragen de zorgverzekeraars?

Van alle zorgaanbieders vragen de zorgverzekeraars:

- actief aan de slag te gaan met de doelen uit de GDDZ3.0.
- duurzaamheid op te nemen in de strategie
- **een CO2-routekaart op te stellen voor de gehele vastgoedportefeuille**
- een mobiliteitsplan op te stellen
- over duurzaamheid te rapporteren in het jaarverslag
- gegevens aan te leveren die zorgverzekeraars nodig hebben voor de CSRD

Specifieke aanvullingen voor enkele subsectoren

Voor ziekenhuizen, GGZ-instellingen en wijkverpleging vragen de zorgverzekeraars commitment aan acties uit uitvoeringsplannen van de zorgbranches (NFU, NVZ, ActiZ, de Nederlandse ggz).

De zorgverzekeraar die bij een zorgaanbieder het grootste is, gaat daarmee in gesprek over specifieke focuspunten, zoals:

- Voortgang in verlagen CO2-uitstoot conform CO2-routekaart
- Terugdringen ongesorteerd restafval
- Terugdringen medicijnverspilling en voedselverspilling
- Vervangen disposables door reusables
- Transitie dierlijke naar plantaardige eiwitten.

Teksten zorginkoopbeleid 2025

Op de [website van Zorgverzekeraars Nederland](#) vind je de documenten die alle zorgverzekeraars hanteren bij hun inkoopbeleid.

Vraag verzekeraars vanwege rapportageplicht CSRD

De verzekeraars zijn CRSD plichtig. In het kader van de CSRD dienen de verzekeraars in de keten te kijken naar duurzaamheid en daarover te rapporteren. Nu doen ze dat nog op basis van branche-informatie, dat gaat straks op basis van uitvraag naar informatie van de zorgorganisaties zelf. De verzekeraars hebben de afspraak gemaakt onderling af te stemmen welke vragen gesteld gaan worden zodat alle verzekeraars hetzelfde gaan vragen. Ook wordt er gewerkt aan afstemming met de informatiebehoefte bij de banken.

14 Wat moet je wanneer inleveren

Wat je wanneer moet inleveren voor wetgeving en branches en verzekeraars vanwege gemaakte afspraken is:

- Informatieplicht: 2023 - met volgende ronde in 2027
- EED: 4 jaar na datum laatste rapportage
- Vastgestelde CO2 Routekaart: versie bijgewerkt tot en met 2023

15 Tot slot

Aan het begin van dit document hebben we gesteld dat ieder persoon en ieder bedrijf in Nederland wordt geacht de wet te kennen en zich daaraan te houden.

Houdt daarbij in gedachten dat de wetten en regels op het gebied van duurzaamheid, maar ook van toegankelijkheid, veiligheid en gezondheid, de ondergrens zijn van wat maatschappelijk verantwoordelijk wordt geacht. Het is niet verboden om meer te doen dan wettelijk vereist is. Sterker nog, gezien de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid is het sterk aan te raden om alvast rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen en dus "voor te lopen" op de wet- en regelgeving. De Milieuthermometer Zorg (niveau zilver en goud) en subsidieregelingen zijn daar goede hulpmiddelen voor.

Heb je naar aanleiding van deze informatie nog vragen of hulp nodig? Neem dan contact op met het Milieuplatform Zorg of je Omgevingsdienst.

Disclaimer

De publicatie is met zorg samengesteld en afgestemd met de DCMR Omgevingsdienst Rijnmond en geeft voor de langdurige zorg met dit overzicht invulling aan de eis 2.1.1.1 van de Milieuthermometer Zorg.

MPZ geeft echter geen garantie inzake de juistheid of de volledigheid of het bijgewerkt zijn van de informatie. Ook zijn we niet verantwoordelijk voor de inhoud van pagina's van externe organisaties waarnaar verwezen wordt.